

Cancer pagurus

Analyse av krabbenæringen

Utført av
INAQ Management AS
Desember 2008

Presentasjon på
Krabbekonferansen
7.- 8. januar 2009

Innledning

➤ Oppdragsgiver

- Krabbeutvalget ga høsten 2008 INAQ Management AS i oppdrag å utføre en analyse av norsk krabbenæring
- Analysen er finansiert av Fiskeri- og havbruksnæringens forskningsfond (FHF)

➤ Mandat

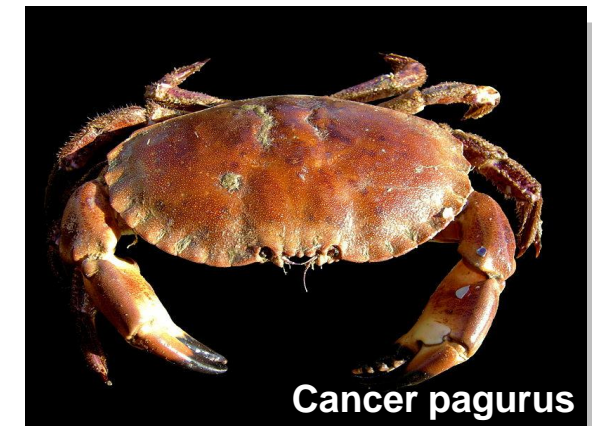
- Gi en beskrivelse av norsk krabbenæring med utgangspunkt i gjeldende situasjon i næringen høsten 2008
- Foreslå tiltak som kan bidra til en videreutvikling av norsk krabbenæring
- Utarbeide rapport og presentere arbeidet under Krabbekonferansen i januar 2009

Del 1

Beskrivelse av krabbenæringen

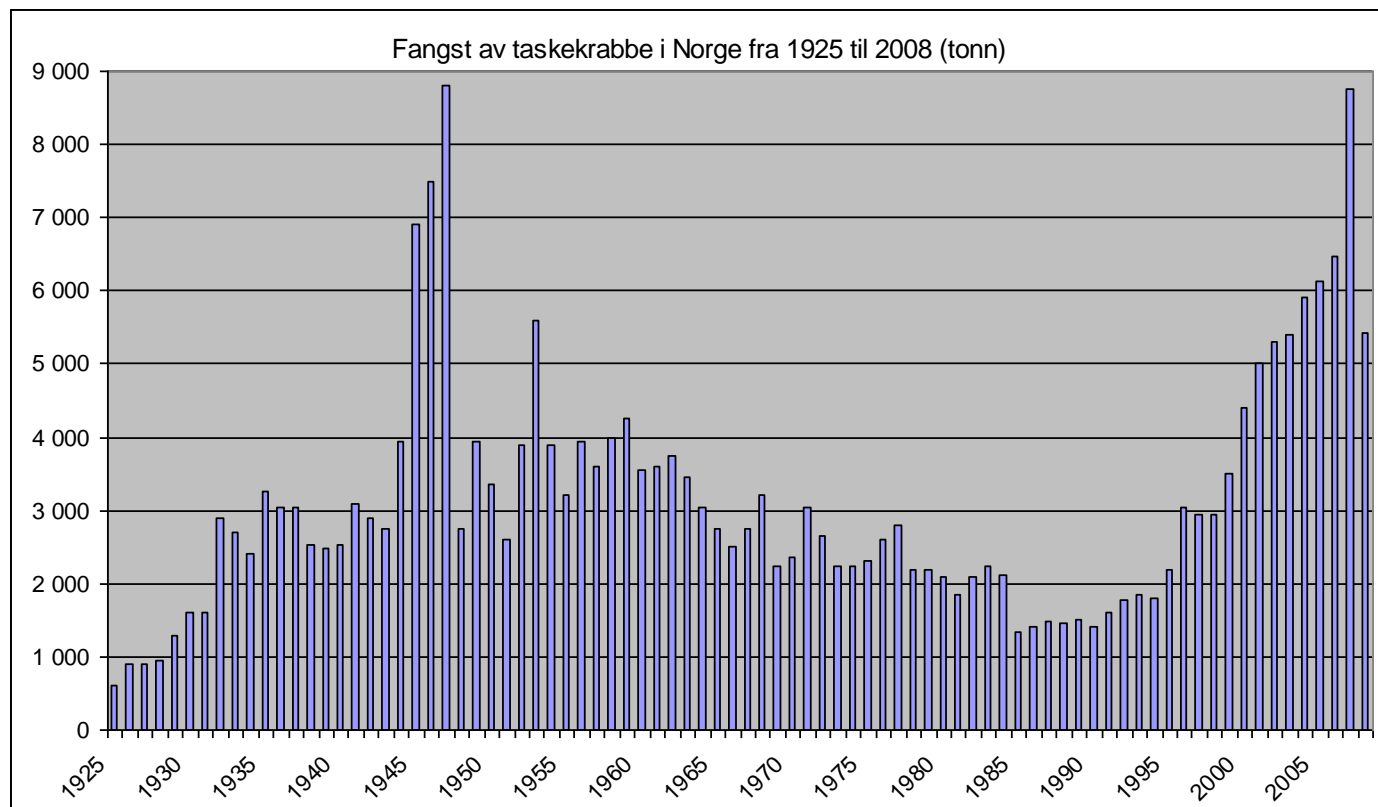
Bakgrunn

- Det globale fisket etter ulike krabbearter utgjør ca 1,2 millioner tonn
 - Kina dominerende krabbefangst - Fangst 500-600.000 tonn krabbe av ulike arter
 - USA og Canada - hver i overkant av 100.000 tonn krabbe
 - I Canada er krabbefisket et av de mest betydningsfulle fiskeriene og "snow crab" er den viktigste arten
-
- Taskekrabbe (*cancer pagurus*) eller brunkrabbe som den også kalles, fangstes hovedsakelig i Europa, med en fangst på 45-50.000 tonn
 - Krabbefisket i Norge på 6-8000 tonn, er relativt marginalt sammenlignet med det globale krabbemarkedet



Norsk krabbenæring

- Topp i krabbefangst 1949 på 8.700 tonn, mye hermetikk
- I perioden fra 2000 satset krabbeindustrien på en vekst i foredling og markedsarbeid, og parallelt med dette en stimulering av fangst- og mottaksapparatet
- HitraMat har i denne fasen vært "lokomotivet" i næringen, med over 50% av volumet
- År 2000 til 2007 en gjennomsnittlig årlig vekst på 18%
- Volumvekst på hele 38% fra 2006 til 2007
- 2007/2008 møtte næringen markedsproblemer
- Gjennom 2007-sesongen bygget det seg opp større lager både hos produsenter og i markedet
- 2007 - 8500 tonn
- Redusert fangst i 2008 gjennom en reduksjon i antall mottaksstasjoner og en redusert fangstperiode
- Reduksjon i fangst på ca 35%
- Estimert kvantum i 2008 - ca 5400 tonn



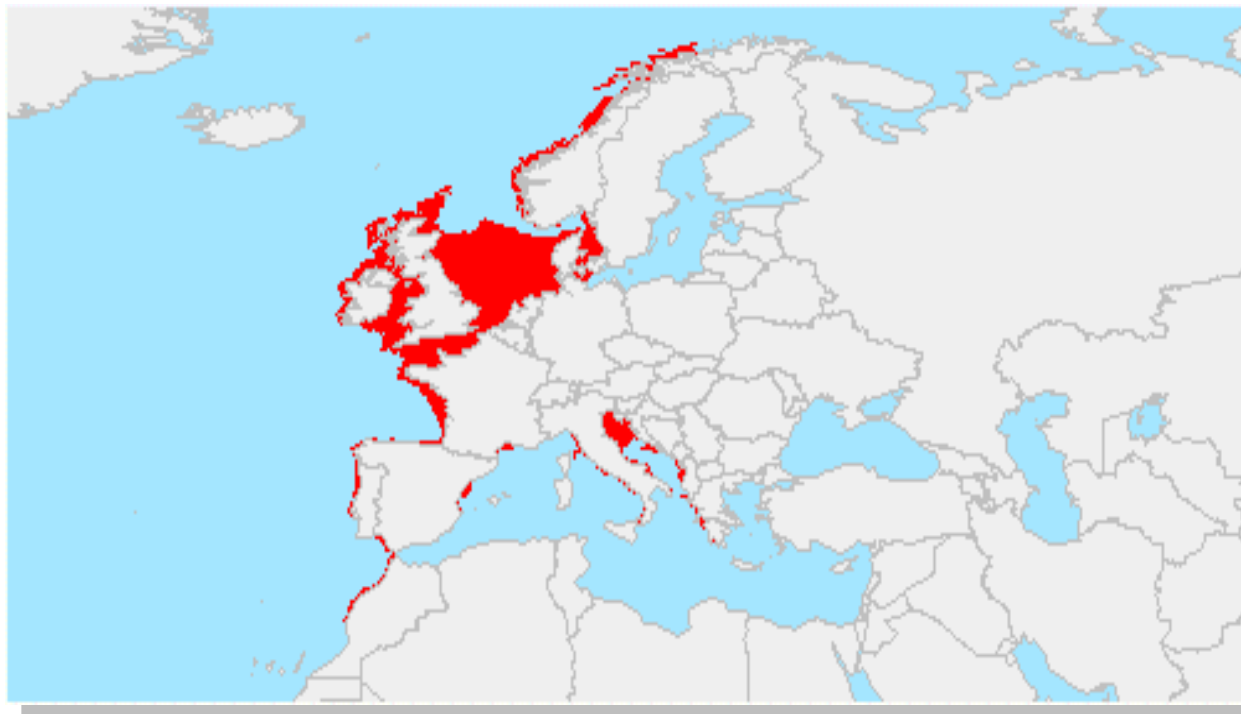
Status

➤ Utbredelse taskekrabbe

- De viktigste områdene i Europa er rundt Storbritannia og Irland, franskekysten og norskekysten

➤ Reguleringer

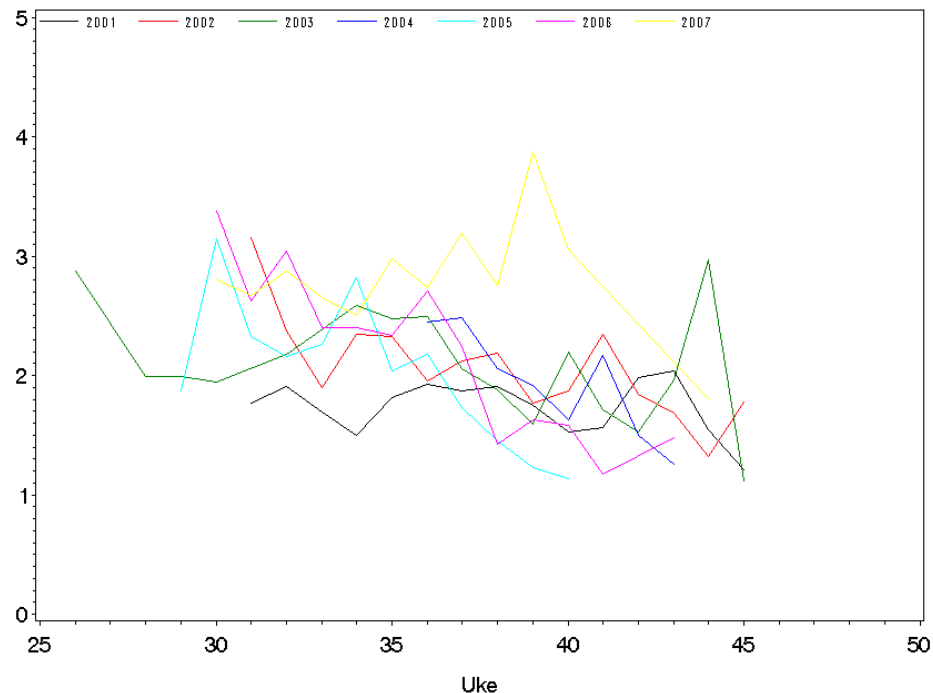
- Minstemålet - 13 centimeter skallbredde for krabbe fra Rogaland og nordover. Salg gjennom salgslagene
- 11 centimeter i Rogaland og sørøstover til svenskegrensen
- Agder til svenskegrensen - Dispensasjon med salg utenom salgslag



Status

➤ Bestandsutvikling

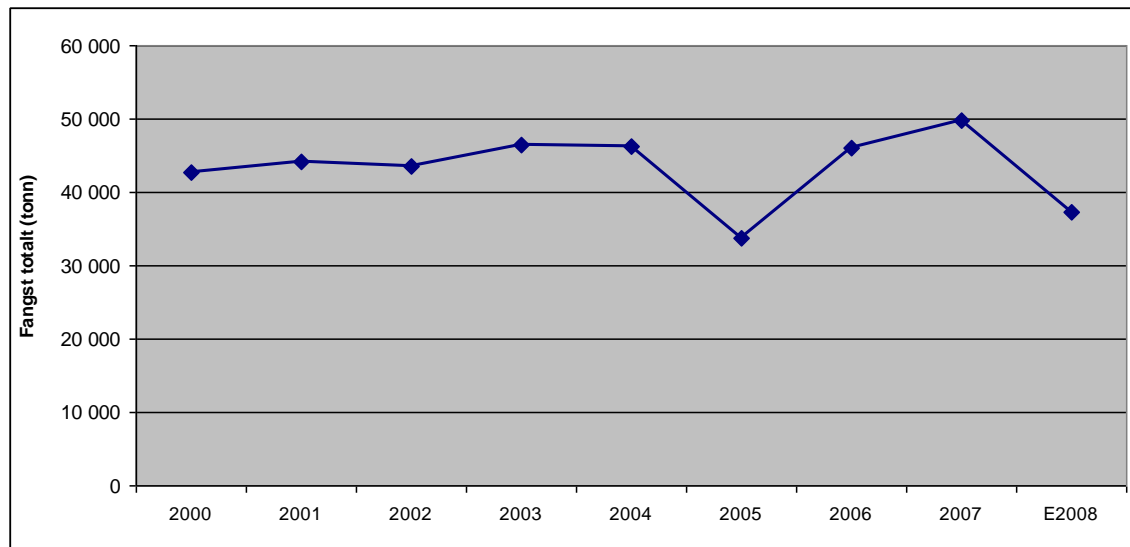
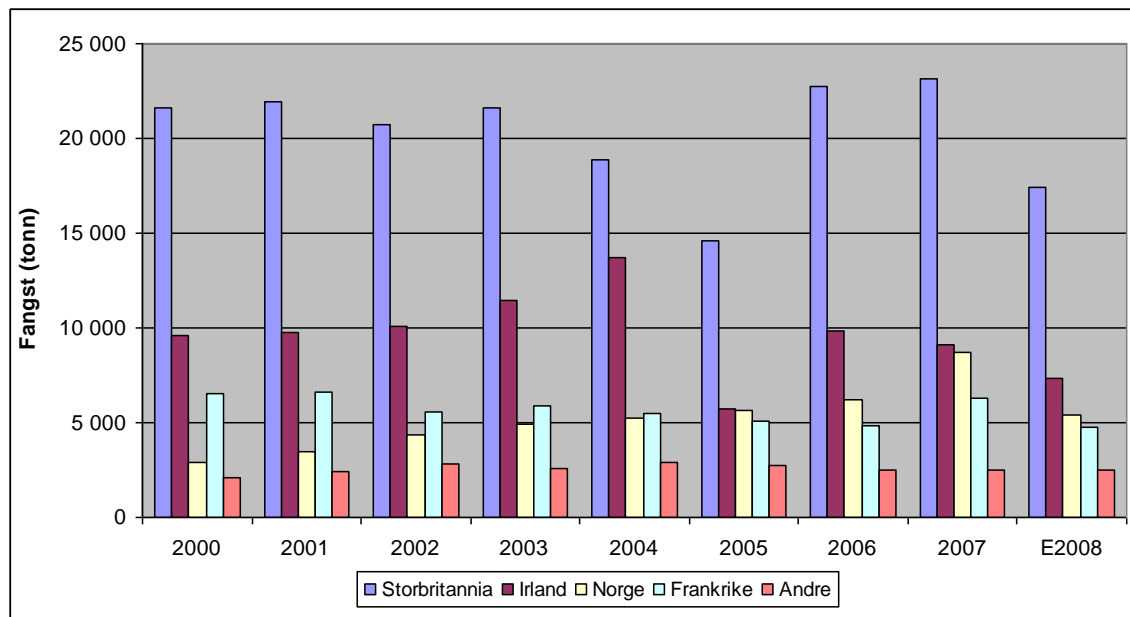
- Havforskningsinstituttet gjennomfører årlige undersøkelser
- Ingen tegn så langt som tyder på overfiske
- Noen begrensede områder kan ha et fiskepress hvor bestanden utnyttes fullt ut
- Store områder langs kysten hvor det ut fra bifangst vurderes å være mye krabbe, men hvor det fangstes lite krabbe i dag
- Figur viser vekt per teinehal i kg for Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal i perioden 2001 til 2007 i krabbesesongen. Disse registreringer gir ingen tegn på systematiske endringer fra år til år



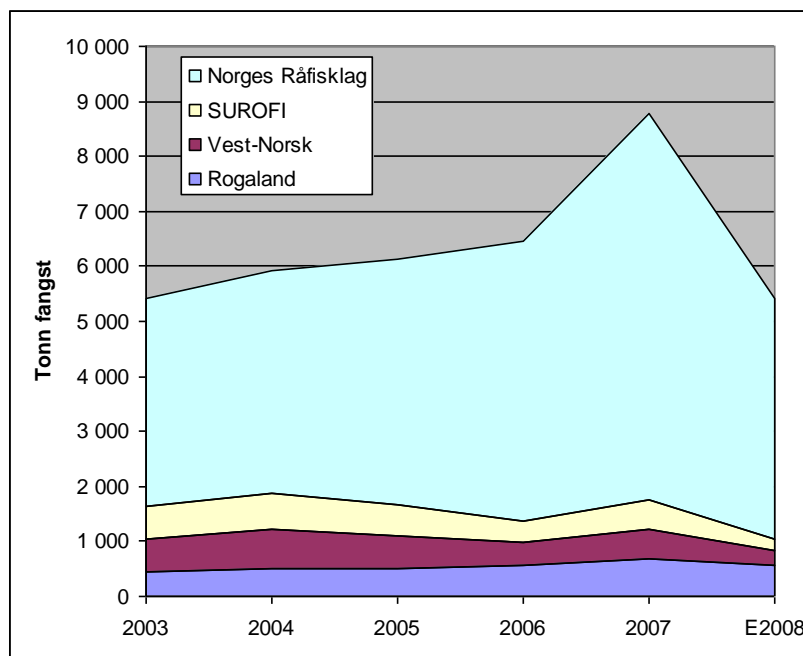
Figur 4.3.1: Vekt per teine landet i Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal 2001-2007
Kilde: Havforskningsinstituttet

Fangstutvikling taskekrabbe i verden

- 2006 - 46 000 tonn +38% fra 2005
- 2007 – 50 000 tonn +8%
- Estimert 2008 ca 37.000 tonn - nedgang på 25% fra 2007
- Norge har den absolutt største nedgangen med ca 38%
- De største fangstnasjoner for taskekrabbe (andel 2007):
 - Storbritannia 46%
 - Irland 18%
 - Norge 18%
 - Frankrike 13%

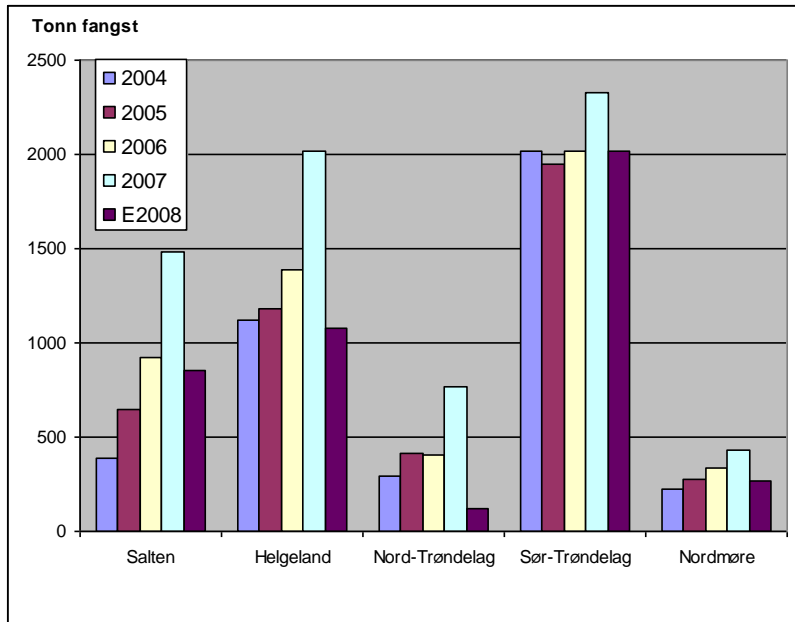


Fangstutvikling Norge



- **Sterk økning fra 2006 til 2007 med 2306 tonn til 8511 tonn +37%**
- **Førstehåndsverdien i 2007 - 69 mill kr**
- **Utviklingen i lagersituasjon og markedet, gjør at man har bremsset kraftig fisket i 2008**
- **Prognosen for 2008 viser en nedgang på ca 35% fra 2007, og kvantum ca 5400 tonn**
- **Den desidert største andelen av krabbefisket i Norge foregår i Norges Råfisklags distrikt, dvs fra Nordmøre og nordover**
- **Det er også her de store endringer har vært de 2 siste år**

Regioner, fartøy, fiskere



- Helgeland og Salten er de områder som hadde størst økning i 2007 og den største nedgangen i 2008, sammen med Nord-Trøndelag
- I 2007 var 461 båter med i fisket i Norges Råfisklags distrikt
- Av disse er ca 80% enmanns båter og ca 20% 2-manns
- 83% av krabbe ble i 2007 fangstet i Norges Råfisklags distrikt. Forutsetter vi lik fangststruktur i resten av landet, antar vi det i 2007 var involvert ca 550 båter i krabbefisket i Norge (unntatt Sør-Østlandet)

	2005	2006	2007
Over 100 tonn		1	4
60-100 tonn	33	9	16
40-60 tonn	19	18	36
20-40 tonn	65	65	71
u/ 20 tonn	248	258	334
Totalt	365	351	461

Tabell: Kvantumsfordeling båter 2005-2007

Kilde: Norges Råfisklag

Mottaks- og foredlingsanlegg

- **Få selskap innen krabbenæringen med størrelse og soliditet til virkelig å kunne satse fremover**
- **HitraMat desidert størst**
- **Noen av selskapene på listen har betydelig annen aktivitet (bl.a. Rørvik Fisk, Åkra Sjømat)**

Mill kr	2007		2006		2005		31.12.07	
	Oms	Res	Oms	Res	Oms	Res	EK	EK%
HitraMat AS	120,8	12,3	104,2	12,3	73,3	4,5	26,3	37 %
Rørvik Fisk AS ^{1) 3)}	90,4	0,2	97,5	2,4	83,2	1,0	8,6	24 %
Åkra Sjømat AS ^{1) 2)}	28,7	2,6	22,9	1,4	18,1	-0,3	3,4	43 %
Sigurd Løkeland AS	13,6	0,1	10,2	0,4	14,7	1,2	0,3	4 %
Titran Canning Co AS	6,6	-0,7	17,0	0,2	15,8	-0,9	-3,2	
Emberland AS ²⁾	5,4	0,4	4,8	0,7	3,3	0,4	1,1	47 %
Bodø Skalldyr AS	5,2	0,1	3,3	0,4	2,6	-0,4	0,1	2 %
Fosenskalldyr AS	2,9	-0,2	3,2	-0,2	3,6	0,0	-0,4	
Rennesøy Krabbe AS	2,8	1,2	2,4	0,8	2,2	0,6	2,2	54 %
Havn Produkter AS	2,1	0,1	1,8	0,0	2,2	0,1	0,2	27 %
Kvarøy Skalldyr AS ³⁾	1,5	0,2					0,9	25 %
Kristis Krabbeforedling AS			0,9	0,0	0,9	-0,2	-0,3	
Kongshaug Krabbe E.S.D			0,7		0,9		0,0	
Vassøy Reker og Krabbe AS			0,2		0,2			
SUM	280	16	269	18	221	6	39	

¹⁾ Betydelig andel annen aktivitet (fisk etc)

²⁾ Samarbeid Emberland (mottak, koking) og Åkra Sjømat (foredling, legge i skall)

³⁾ Samarbeid Kvarøy Skalldyr og Rørvik Fisk

Mottaks- og foredlingsanlegg

➤ Nordland

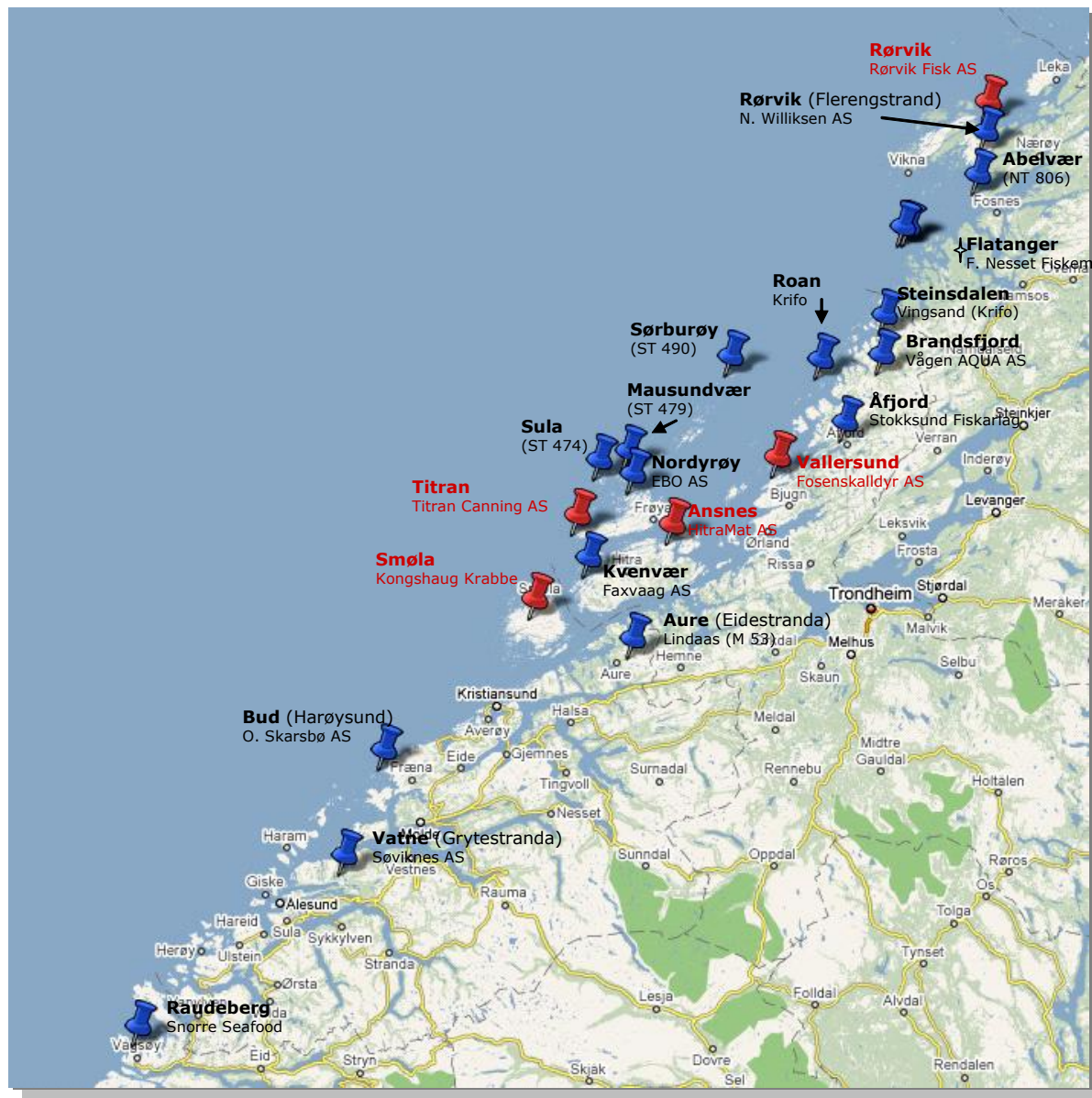
- 1 kjøper / foredlingsanlegg
- 12 mottaksstasjoner



Mottaks- og foredlingsanlegg

➤ Midt-Norge

- 5 kjøpere / foredlingsanlegg
- 16 mottaksstasjoner



Mottaks- og foredlingsanlegg

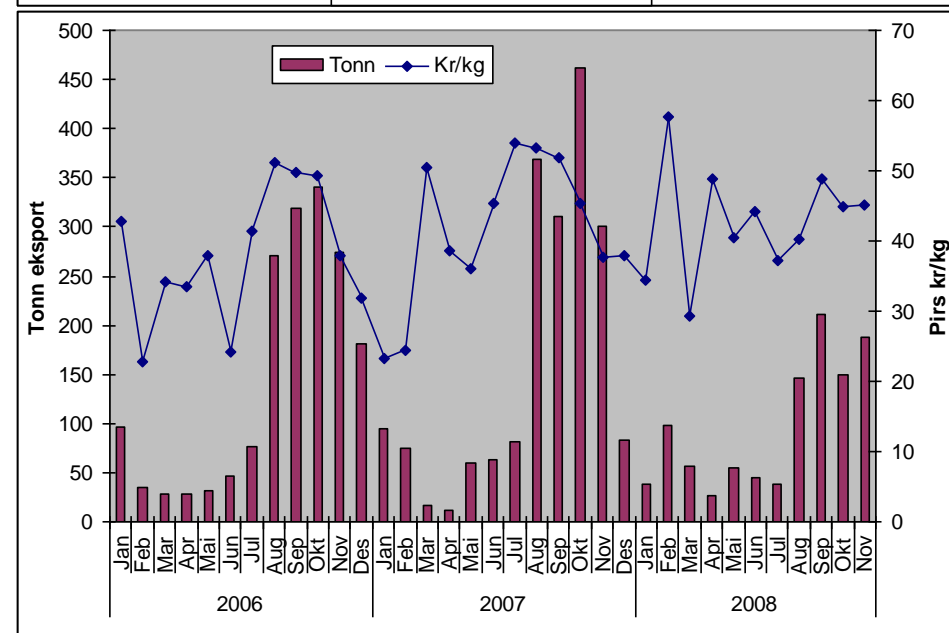
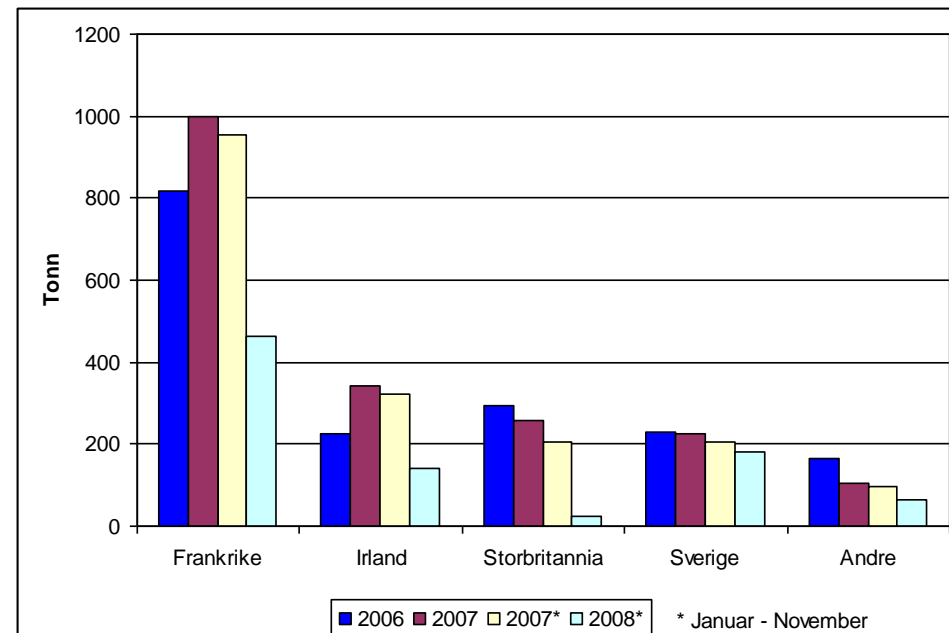
➤ Vestlandet

- 4 kjøpere / foredlingsanlegg
- 4 mottaksstasjoner

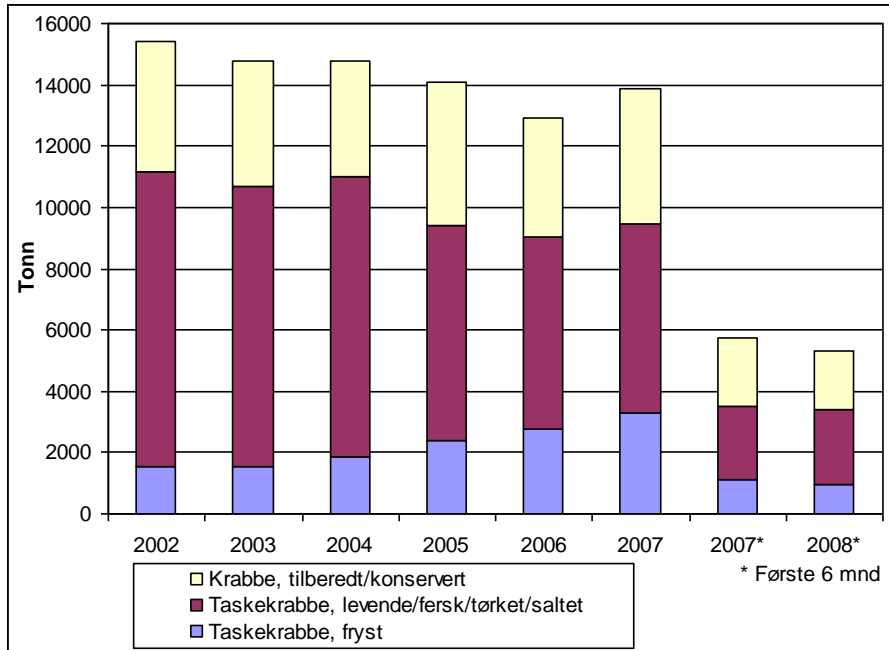


Salg, marked

- 2007 eksportert ca 1900 tonn produktvekt av taskekrabbe fra Norge
- 2007 eksportverdi 81 mill kr
- Frankrike er Norges viktigste eksportmarked med 956 tonn (produktvekt) i 2007
- Ut november 2008 eksporterte Norge ca 875 tonn krabbeprodukter (taskekrabbe) - en nedgang på hele 51% prosent fra samme periode i 2007
- Gjennomsnittsprisen ut november 2008 ble 44,78 kr per kilo, som er ned ca 0,50 kr/kg fra 2007
- Største nedgangen i eksportvolum fra november 2007 til 2008 - Frankrike med ca 500 tonn (52%)
- Eksporten av taskekrabbe til Storbritannia gikk ned med hele 87% (181 tonn)
- Redusert eksport i krabbesesongen



Frankrike – vårt viktigste eksportmarked

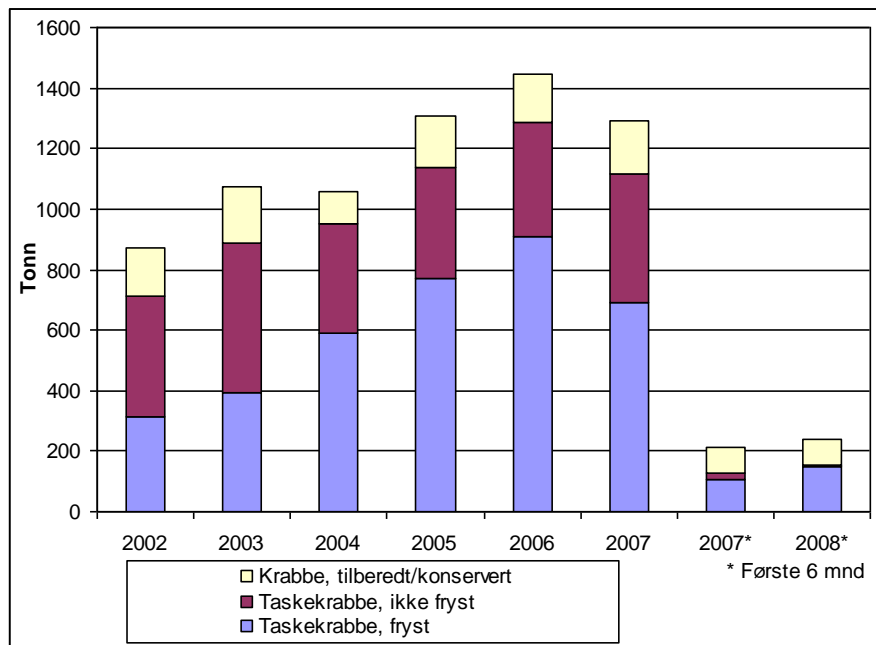


Fransk import av taskekrabbe, fryst					
Mengde i tonn	2005	2006	2007	2007*	2008*
Total	2302	2635	3300	919	806
Irland	1119	1316	1199	482	435
Storbritannia	683	779	969	242	193
Norge	227	353	645	15	68
Italia		25	68	25	54
Spania	7	86	90	32	28
Sverige			25		11

* Første 5 mnd

- Frankrike er det største markedet for taskekrabbe, med et volum de siste år på ca 14.000 tonn
- Størst andel av volumet er levende krabbe eksportert fra UK og Irland i tankbiler og levert til grossister som oppbevarer krabben i tanker
- Den norske eksporten var i 2007 på ca 1000 tonn, dvs en andel på 7%, og er i all hovedsak fryst taskekrabbe
- Volumet av levende/fersk krabbe har gått ned fra 9600 tonn i 2002 til 6100 tonn i 2007
- Fryst kvantum har øket fra 1500 tonn til 3300 tonn fra 2002 til 2007. Dette er det viktigste segmentet for norsk krabbeeksport
- Tilberedt/konservert har holdt seg på omtrent samme nivå med ca 4000 tonn

Svensk import av taskekrabbe

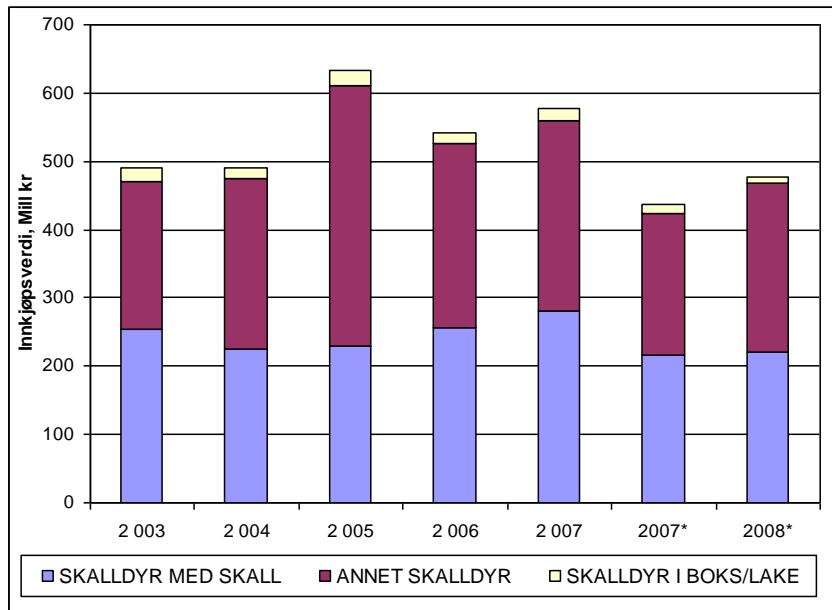
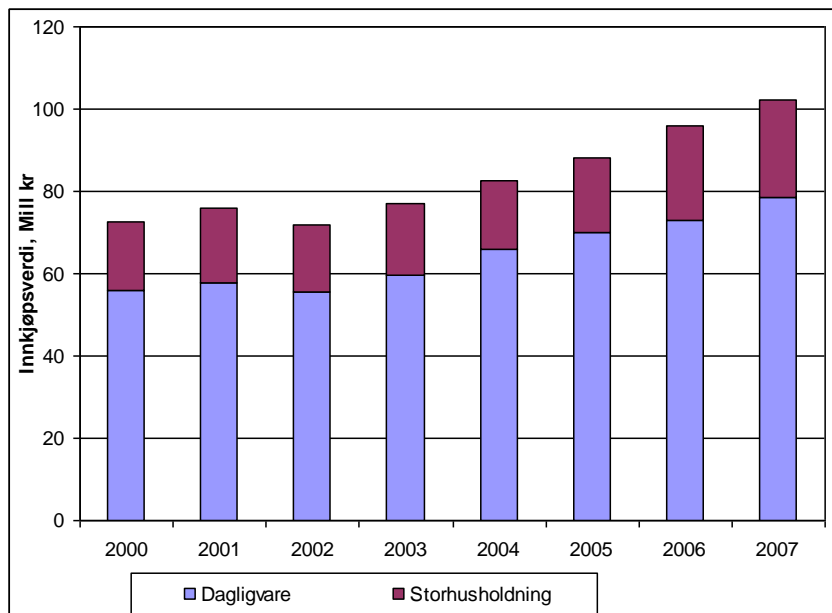


- I Sverige økte konsumet av taskekrabbe med over 60% fra 2002 til 2006, mens det var en nedgang igjen til 2007, i hovedsak innen frys taskekrabbe
- Største eksportørland er Norge og Irland
 - Norge er størst på frys taskekrabbe
 - Irland er størst på levende/fersk
- Det svenske markedet er i stor grad som det norske, hvor konsumet i all hovedsak foregår i 2. halvår i forbindelse med krabbesesongen

Svensk import av taskekrabbe, frys					
Mengde i tonn	2005	2006	2007	2007*	2008*
Totalt	771	907	689	106	150
Norge	557	734	536	83	111
Irland	206	145	136	14	35
Danmark	7	11	11	4	4
Svensk import av taskekrabbe, levende/fersk/tørket/saltet					
Mengde i tonn	2005	2006	2007	2007*	2008*
Totalt	366	379	428	22	5
Irland	259	252	261	4	3
Norge	107	123	146	12	2
Danmark	-	3	7	1	

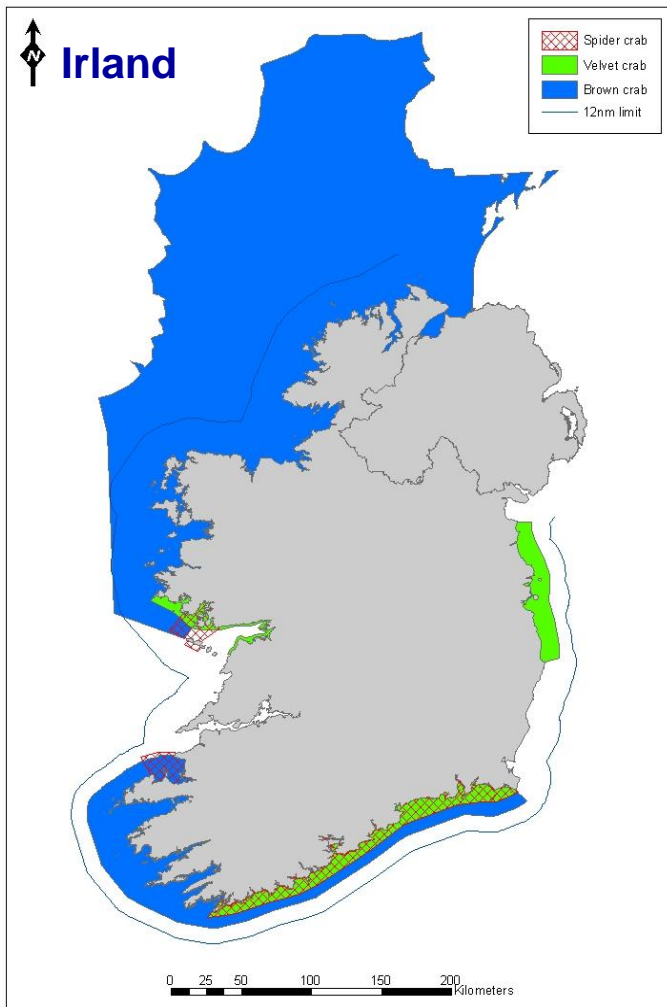
* Første 6 mnd

Norsk konsum



- Råvareverdien av innkjøp av taskekrabbe til storhusholdning og dagligvare kom i i Norge i 2007 opp i 100 mill kr
- Jevn økning innenfor dagligvare fra 55 mill kr i 2002 til 78 mill kr i 2007
- Produktspekteret av taskekrabbe i dagligvarebutikker i 2007
 - skalldyr med skall ca 50%
 - annet skalldyr ca 50%
 - volumet med boks var minimalt
- Gjennomsnittets konsumpris på fersk taskekrabbe med skall har vist en betydelig økning de siste år fra 86 kr/kg i 2003 til 126 kr/kg i 2007
- Prisen på taskekrabbe er høyest i perioden med lite krabbe, dvs 1. halvår

Våre viktigste konkurrentland



➤ UK

- Største produsenten av taskekrabbe, med et volum på ca 23.000 tonn i 2007
- Ut november 2008 er fangsten redusert med ca 25% i forhold til samme periode i 2007
- Pris har imidlertid holdt seg på omtrent samme nivå med ca 1,25 £ per kg til fisker

➤ Irland

- Fangstkvantum i 2007 på ca 7.200 tonn
- Ut oktober 2008 er fangst redusert med ca 20% sammenliknet med samme periode i 2007
- Mye av de benyttede fangstfelt i Irland er utenfor 12 mils sonen. Her foregår fangst med større båter, såkalte "supercrabber", eller med speedsjark

➤ Frankrike

- Frankrike har en fangst av taskekrabbe omtrent på samme nivå som Norge
- Men i motsetning til Norge, gikk fangsten jevnt nedover fra 2001 til 2006, og endte da på ca 4.600 tonn

Produkter til detaljist-markedet	
	Hel krabbe – levende og kokt
	Krabbe i skjell
	Krabbepestei
	Coctail klør
	Brun- og hvitmat
	Krabbeklør

Produkter til industrimarkedet	
	Salatmat
	Hvitt krabbekjøtt
	Brunmat
	Fine minced krabbekjøtt (krabbekjøtt fra bur og legg)
	Leggmat
	Utsorterte krabbeklør

Produkter

Forskning, utvikling

➤ Møreforskning

- Med Astrid Woll i spissen, har gjennom en årrekke forsket på taskekrabbe og utgitt en rekke rapporter, artikler, foredrag og andre publikasjoner

➤ Utvikling av flåtetyper – speedsjark, supercrabber

- Speedsjark er en båttype som har en maksimal fart på 20-30 knop. Denne typen båt utrustet med senkekjøl, kan ha like gode sjøegenskaper som en tradisjonell sjark, men har en betydelig større aksjonsradius. Drivstoffforbruk kan imidlertid være grunnlag for at disse ikke får en omfattende anvendelse

➤ Ressurskartlegging

- I første perioden ble dette gjennomført av Møreforskning, men har de siste å vært overført til Havforskningsinstituttet, i all hovedsak basert på fangstdata fra utvalgte fiskere

➤ Håndbok

- Det er utviklet en håndbok for krabbenæringen, med meget illustrativt innhold. Dette omfatter blant annet biologi, fangstbehandling, sortering og kvalitet

Forskning, utvikling....forts....

- **Behandling av fangst om bord og ved transport**
 - Metoder for å "nullstille" krabben etter en periode med lagring tørt, samt nedkjøling av krabbe
- **Agn**
 - Møreforskning sammen med industrideltakere er i ferd med å teste ut et industrielt agn som så langt ser lovende ut
- **CrustaSea**
 - Et omfattende samarbeidsprosjekt i EU med deltakere fra mange land. Dette gjennomgås nærmere i egen presentasjon
- **Biprodukter / Restprodukter**
 - Skall og andre rester fra krabbeforedling ser ut til å kunne gi viktige effekter som ingrediens i torskefôr. Fôrselskap i samarbeid med HitraMat jobber videre med dette

Mottaksstasjoner, føringsmidler

➤ Støttefond for mottaksstasjoner

- Støttefond for mottaksstasjoner er opprettet fylkesvis i Norges Råfisklags distrikt (unntatt Nordmøre)
- Mottaksstasjoner mottar støtte til drift og investeringer etter søknad og i henhold til gjeldende regelverk

➤ Føringsstilskudd

- Hensikt
 - 📄 Føre råstoff fra steder/leveringsområder uten produksjonsmuligheter eller hvor produksjonsmulighetene er dårlig utbygd
 - 📄 At fangst- og leveringsstrukturen kan opprettholdes
 - 📄 Bedre råstoffutnyttelse
- På statsbudsjettet for 2008 ble det totalt bevilget 25 mill kr til føringstilskudd. Av dette fikk Norges Råfisklag 19 mill kr som i sin helhet ble brukt på de forskjellige føringsordningene
- Andelen av dette som gikk til føring av taskekrabbe var 2,25 mill kr

Del 2

Analyse, forslag til tiltak

Grunnlag for analysen og forslag til tiltak:

- Statusbeskrivelsen
- Samtale med sentrale aktører i næringen
- Styringsgruppens (Krabbetvalget) vurderinger
- Forfatterens fremstilling

Analyse, forslag til tiltak.....forts.....

➤ Marked, salg, produktutvikling - utfordringer og muligheter

- **Den generelle konjunkturutvikling**
 - 📄 Stans i veksten / reduksjon i forbruk av høypris sjømatprodukter
- **Overgang fra levende krabbe til ferdigretter**
 - 📄 Forbrukerne krever mer delvis tilberedte produkter / ferdigretter (convenience food)
- **Lokal merkevarebygging, proteksjonisme, fokus på ferske produkter**
 - 📄 Markedsføring av opprinnelse, kortreist mat og lokale merker (Orkney dressed crab, Brown Cornish crab etc)
 - 📄 Spesielt betydning for norsk eksport av ”industriprodukter”
- **Økende konkurranse fra lavkostland**
 - 📄 Sterkere konkurranse på det Europeiske markedet av import av krabbeprodukter fra Østen og Chile
 - 📄 Blant annet selges det nå små krabbeklør importert fra Chile for 50% av prisen for norske klør
- **Salg gjennom mange ledd**
 - 📄 Unødvendig mange prispåslag
 - 📄 Produsenten får lite eller ingen informasjon fra markedet for å kunne drive produktutvikling eller produksjonstilpasning

Analyse, forslag til tiltak.....forts.....

➤ Marked, salg, produktutvikling – Forslag til tiltak

- **Nettverksbygging**
 - 📄 Utvikle nettverk mot markedet og mot våre største konkurrentland
 - 📄 Deriblant etablering av et europeisk krabbeforum ("European Edible Crab Forum")
- **Informasjonsinnsamling**
 - 📄 Fange opp signaler om produksjon og marked på et tidligst mulig tidspunkt
 - 📄 Kontinuerlig (månedlig) samle og distribuere statistikk både fra produsentland og markeder
- **Markedsundersøkelser**
 - 📄 Mer omfattende og dypere markedsundersøkelser i de viktigste markeder; Frankrike, UK, Spania, Sverige, Norge
 - 📄 Her har Eksportutvalget for fisk (EFF) en viktig rolle
- **Markedsføring**
 - 📄 Her foreslås i rapporten flere tiltak hvor EFF i sterkere grad må på banen
 - 📄 Felles markedsføring av "Norwegian Superior Crab" i utvalgte markeder
 - 📄 Bruke taskekrabbe som følgeprodukt når større kampanjer kjøres
 - 📄 Taskekrabbe bør være en del av menyen når EFF gjennomfører større arrangement
 - 📄 Det bør utvikles flere oppskrifter med krabbe som ingrediens
 - 📄 Det bør iverksettes sterkere markedsføring og produktinformasjon mot det norske markedet i krabbesesongen
 - 📄 Dette krever imidlertid at Krabbeutvalget har god bestillerkompetanse for å kunne spesifisere sine behov overfor EFF

Analyse, forslag til tiltak.....forts.....

➤ Produktutvikling

- **Noen eksempler på produkter under utvikling og markedsføring hos krabbeprodusenter**
 - 📄 Crab Creme på tube – Lofoten Skalldyr
 - 📄 Krabbekaker – Rørvik Fisk
 - 📄 Krabbe-bufè med dressing – HitraMat
 - 📄 Pasteuriseringsteknikker for levering av ”ferske” produkter ser ut til å være nært et gjennombrudd
- **Forslag til tiltak - Kvalitet og konservering**
 - 📄 Dette er et område hvor næringen kan gjøre felles løft innen kompetanse-, teknologi- og produktutvikling

➤ Foredling

- **Lønnsom foredling av krabbe i Norge er krevende**
 - 📄 Krever volum og satsing på eksportmarkedet
 - 📄 Betinges stor grad av automatisering og effektivisering pga høyt kostnads- og lønnsnivå
 - 📄 God råstoff-utnyttelse
- **Forslag til tiltak - Samarbeid og spesialisering**
 - 📄 Det bør etableres samarbeid mellom aktører innen krabbenæringen for felles satsing på produktutvikling og eksportmarkedsføring
 - 📄 Dette kan kun aktørene selv ta initiativ til

Analyse, forslag til tiltak.....forts.....

➤ Mottaksstrukturen

- **Effektiv foredling krever volum**
 - 📄 Volum krever leveranser fra større områder
 - 📄 Redusere logistikk kostnader - Kan oppnås ved å etablere samlestasjoner hvor krabbe kan oppbevares 1-2 døgn for fulle biler. Dette krever igjen metoder for ”restituering av krabben”
- **Forslag til tiltak - Styrking av mottaksstasjonsstrukturen**
 - 📄 Vurdere etablering av mottaksstasjoner i områder hvor det er et mangelfullt mottaksapparat
 - 📄 Styrke finansieringen av Fondene for mottaksstasjoner i Trøndelag og i Nordland
 - 📄 Etablere tilsvarende fond i de øvrige regioner

➤ Føringsstilsudd

- **Føringsstilsudd er avgjørende**
 - 📄 Sikre råstoff til effektive foredlingsanlegg
 - 📄 Sikre avsetning fra sjarkfiskere langs hele kysten
- **Forslag til tiltak - Styrking av ordningen med føringsstilsudd**
 - 📄 For fremtiden bør føringsstilsuddet etableres som en ordning i et samspill mellom stat, fylke og de respektive salgslag, som en langsiktig og forutsigbar ordning

Analyse, forslag til tiltak.....forts.....

➤ Finansiering

- **Fiskeflåten må oppgraderes**
 - 📄 Det er behov for fornying av flåten både for effektivisering og som grunnlag for at yngre fiskere kan skaffe seg egne båter, og dermed bidra til rekruttering til næringen.
- **Forslag til tiltak - Finansieringsordninger for fartøy, fangsthåndtering**
 - 📄 Det bør etableres et program for utvikling av flåten, hvor det i et samspill mellom kommuner og fylker stilles midler til rådighet som gunstige lån og eller tilskudd til bygging av nye båter opp til en viss størrelse

➤ Rekruttering

- **Stimulere til økt rekruttering til fiskeryrket**
 - 📄 På kort sikt ser dette ikke ut til å være noe problem, men for å møte utfordringene på lengre sikt er det i rapporten beskrevet flere tiltak

Analyse, forslag til tiltak.....forts.....

➤ Biprodukter

- **Biprodukter som en ressurs**
 - 📄 Skall og rester fra foredlingsprosessen dumpes i dag direkte i sjøen og utgjør en kostnad for anleggene
 - 📄 Utviklingen går mot at dette i fremtiden ikke blir tillatt av miljømessige årsaker
- **Forslag til tiltak – Foredling av biprodukter**
 - 📄 Krabbenæringen bør gå sammen om å finne industrielle løsninger for foredling av biprodukter
 - 📄 Dette bør ikke nødvendigvis være høypris produkter
 - 📄 Større krabbeforedlingsbedrifter kan være lokomotiv i denne utvikling, og være ”samlestasjoner” for biprodukter

Analyse, forslag til tiltak.....forts.....

➤ Ressurskartlegging

- **Godt ressursgrunnlag**

- 📄 Det synes være langt igjen før krabberessursen er fullt utnyttet
- 📄 Næringen har imidlertid begrenset kunnskap om taket for bærekraftig høsting

- **Forslag til tiltakt - Ressurskartlegging**

- 📄 På kort sikt kan det være behov for å rette noe av de midler som benyttes av Havforskningsinstituttet til ressurskartlegging av taskekrabbe spesifikt mot enkelte regioner
- 📄 På lengre sikt er det nok behov for å vurdere tiltak også med hensyn til ressurskartlegging, fangstområder og eventuell ”kultivering”

➤ Ressursregulering

- **Høsting av kvalitet**

- 📄 For å styrke norsk krabbenærings posisjon i markedet, vil kvalitet, merkevarebygging og produktutvikling være viktige virkemidler
- 📄 Råstoffkvalitet danner grunnlaget for produktkvalitet

- **Forslag til tiltakt - Ressurstilpasning**

- 📄 Styre fangsten med hensyn til størrelse, kjønn og kvalitet gjennom stenging av enkelte fangstfelt i perioder